

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Освітня програма	49342 Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.06.2025 р.

Справа № 1007/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 29 "Міжнародні відносини" у складі:

Петрушенко Юрій Миколайович – головуючий,

Єременко Ольга Олексіївна,

Жукорська Ярина Михайлівна,

Литвин Марина Валентинівна,

Луцишин Зоряна Орестівна,

Пирог Ольга Володимирівна,

Сироїд Тетяна Леонідівна,

Трофименко Анастасія Вікторівна,

за участі запрошених осіб:

Хмель Анастасія Олександрівна – представник ЗВО,

Габро Ірина Володимирівна – гарант ОП,

Балак Ілона Олександрівна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49342
Назва ОП	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітня програма «Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)» передбачає досягнення програмних результатів навчання, встановлених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, передбачає обов'язкові освітні компоненти для їх забезпечення. Водночас в описі ОПП наявні неузгодженості між матрицею відповідності та робочими програмами навчальних дисциплін, зокрема щодо переліку результатів навчання, які забезпечуються окремими компонентами. Зокрема, в матриці зазначено, що освітній компонент ОК 9 «Основи дипломатії» забезпечує ПРН 5, 10, 13, 15, 16, тоді як у робочій програмі цієї дисципліни не відображені ПРН 10 та 13. Погоджуємось з ЕГ, що додаткові компетентності, введені до освітньої програми, не мають достатнього обґрунтування, не корелюються з особливостями ОП. Як особливості програми задекларовано вивчення окремих компонентів англійською мовою та розширена мовна підготовка (вивчення двох іноземних мов) та перекладацьку практику з іноземної мови. Проте така практика є типовою для освітніх програм за спеціальністю 291 і не є достатньою підставою для позиціонування програми як унікальної. Додаткові загальні компетентності, введені до програми з боку ЗВО, не мають чіткої кореляції з цими заявленими особливостями.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

не застосовується

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

До формування цілей та програмних результатів навчання залучаються ключові стейкхолдери: здобувачі, роботодавці, академічна спільнота. ОП має достатньо широке коло партнерів-роботодавців, що підтвердила ЕГ. Пропозиції стейкхолдерів ураховуються через опитування, участь у засіданнях кафедри, консультації та інші формати взаємодії, включаючи неформальне спілкування. На основі таких ініціатив було оновлено окремі компоненти програми, змінено графік вивчення іноземної мови та впроваджено англomовні вибіркові курси.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Мета та програмні результати навчання ОП відображають сучасні тенденції розвитку спеціальності та попит на фахівців-міжнародників. ОП враховує регіональний контекст, зокрема взято до уваги Стратегію розвитку Миколаївської області до 2027 року, що передбачає залучення фахівців, які володіють кількома іноземними мовами. НПП та здобувачі ОП активно долучаються до науково-практичних конференцій, публікують результати досліджень у фахових виданнях, а також беруть участь у міжнародних проєктах, зокрема в рамках ЕРАСМУС+. Досвід провідних університетів, таких як КНУ ім. Т. Шевченка, ЧНУ ім. Ю. Федьковича та Університету Свонсі (Великобританія), був врахований при формуванні ОП, що призвело до вдосконалення нормативних ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

У ОПП обов'язкові ОК загального та професійного циклу підготовки становлять 177 кредитів (74 % від загального обсягу), а ОК за вільним вибором – 63 кредити (26 %). Однак, у НП ОК «Фізичне виховання» включений до вибіркового блоку, при цьому він супроводжується фіксованим тижневим аудиторним навантаженням (по 2 год./тиждень) і передбачає складання заліку у 4-му та 7-му семестрах. На цей ОК згідно ОПП та НП не передбачені кредити ЕКТС, але відведено 228 год. У відповіді на звіт ЕГ, ЗВО обґрунтовує відсутність нарахування кредитів тим, що фізичне виховання реалізується як позакредитна форма секційних занять відповідно до листа МОН України № 1/9-454 від 25.09.2015, ОК не вважається обов'язковим, а наявність заліку тлумачиться як стимулюючий механізм, що сприяє заохоченню студентів до участі в спортивних секціях. Попри наведені аргументи ЗВО, включення компонента до навчального плану з визначеним навантаженням, наявністю контролю у вигляді заліку та відсутність альтернативного вибору освітнього компонента вказують на його фактичну обов'язковість. Факт того, що студенти мають можливість обрати вид спортивної секції, не змінює статус самого компонента. Враховуючи зазначене, ОК «Фізичне виховання» має бути належним чином відображений у структурі ОПП. Заплановане внесення змін з 2025–2026 навчального року згідно відповіді ЗВО («відповідно до рішення вченої ради (протокол № 6 від 24 квітня 2025 р.) «Фізичне виховання» з 2025–2026 н. р. вводиться в якості обов'язкової дисципліни з нарахуванням за неї кредитів (4 кредити ЕКТС), виставленням заліків та включенням до розкладу занять») свідчить про фактичне визнання цієї необхідності з боку ЗВО та намір приведення програмної документації у відповідність до вимог законодавства.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОПП спрямована на досягнення визначених цілей і програмних результатів навчання. Визначено ЗК 1–14 та СК 1–13 відповідно до Стандарту 291, а також додаткові ЗК 15–19 і СК 14–16, що формуються під час опанування обов'язкових ОК. Структурно-логічна схема представлена без семестрового розподілу та передбачає об'єднання ОК у групи, що ускладнює відстеження послідовності засвоєння компонентів. У представленій схемі виявлені неузгодженості між семестрами і пререквізитами (наприклад, вивчення ОК «Історія релігії» передбачене пізніше за компоненти, для яких вона є передумовою), а також виявлена відсутність ОК 27. Підтримуємо позицію ЕГ щодо того, що навчально-виробнича практика у II семестрі за змістом є ближчою до навчальної, оскільки, як встановила ЕГ, вона передбачає симуляцію організації дипломатичного візиту/зустрічі. Також виявлено розбіжності між назвою ОК26 у програмі («ЗП Росії та країн СНД») та навчальному плані («ЗП РФ»). Погоджуємось з ЕГ щодо відсутності в змісті ОПП дисциплін, спрямованих на підготовку здобувачів до окремих видів економічної діяльності, зазначених в профілі ОПП, зокрема таких як «Менеджери (управителі) туристичних агентств та бюро подорожей; Фахівець із зв'язків з громадськістю та пресою».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ОП відповідає предметній області, визначеній у Стандарті вищої освіти. ОК відповідають спеціальності, охоплюють усі об'єкти вивчення, компетентності формуються в межах обов'язкових ОК ОПП, насамперед, компонентів професійної підготовки (164 кредити ЕКТС).

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура ОПП передбачає формування індивідуальної освітньої траєкторії через вибір 63 кредитів ЄКТС (26% від обсягу програми). Вибір освітніх компонентів регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>) та «Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти дисциплін за вибором (редакція 2021 р.)» (<https://cutt.ly/qrhWF2jn>). Здобувачі можуть обирати 4 компоненти в циклі загальної підготовки та 8 — у циклі професійної підготовки. Як зазначалось, компонент «Фізичне виховання» не передбачає кредитів ЄКТС, відведені на нього години не враховуються в загальному розподілі вибіркових ОК. Індивідуальна траєкторія також формується через вибір тематики курсових робіт та бази практики. Водночас, ЕГ встановила, що на ОПП відсутня практика опитування здобувачів щодо задоволеності переліком вибіркових компонентів, як і відсутня практика залучення здобувачів до формування каталогу дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОПП сприяє розвитку у здобувачів soft skills, таких як комунікація, лідерство, робота в команді, управління часом і вирішення конфліктів. Це відбувається через виконання завдань, участь у дискусіях і презентацію проєктів під час вивчення ОК, зокрема «Історія та культура України», «Практичний курс української мови», «Іноземна мова», «Конфліктологія», «Основи дипломатії». Зустрічі з фокус-групами підтвердили наявність необхідних соціальних навичок у здобувачів.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОПП сприяє набуттю компетентностей, що відповідають глобальним цілям сталого розвитку до 2030 року, сприяє подоланню бідності, забезпеченню якісної освіти, сталому економічному зростанню, скороченню нерівності, сприянню миру та ефективному глобальному партнерству. Здобувачі формують компетентності для прийняття управлінських рішень у міжнародних відносинах, що підтримує досягнення цих цілей.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОПП відповідають вимогам, є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень і оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/vstup-do-chnu/>), є доступними для ознайомлення, ЕГ підтверджує, що здобувачі не мали труднощів під час вступної кампанії та отримали належну інформаційну підтримку з боку університету.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать

національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

У межах реалізації ОПП забезпечено належну нормативну базу для визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, у тому числі під час академічної мобільності. Процедури перезарахування регламентовані низкою внутрішніх документів, зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Петра Могили» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>), «Положенням про порядок перезарахування освітніх компонент та визначення академічної різниці» (<https://cutt.ly/urhXeJph>), «Положенням про визнання іноземних документів про освіту» (<https://cutt.ly/OrhXrqyp>). Ці документи відповідають національному законодавству, процедури є чіткими, прозорими, доступними для учасників освітнього процесу, реалізуються послідовно та документуються належним чином. Практика реалізації положень підтверджується конкретними прикладами академічної мобільності та перезарахування результатів навчання, зазначеними в звіті ЕГ.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюються «Положенням про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://bit.ly/3S2jq7I>), процедура перезарахування є простою та зрозумілою, на ОПП є практичний досвід застосування цієї процедури. Проте ЕГ звертає увагу на недостатню обізнаність здобувачів щодо цієї процедури.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Організація освітнього процесу за ОПП регламентована «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ імені Петра Могили» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>). Форми, методи та технології навчання сприяють досягненню ПРН, реалізують студентоцентрований підхід і принципи академічної свободи. Практикується використання інтерактивних методів. Здобувачі мають можливість обирати навчальні дисципліни та формувати індивідуальні освітні траєкторії. Рівень задоволеності освітнім процесом відображено у результатах внутрішніх опитувань (<https://bit.ly/3Ytnq4Y>). Разом з тим, у двох РПНД (ОК 26 «Зовнішня політика Росії та країн СНД» та ОК 21 «Історія релігій») виявлено факти використання російськомовних джерел (по одному найменуванню в списках додаткової літератури). ЕГ також встановила факт використання відеоматеріалів російською мовою у змістовому наповненні ОК на платформі Moodle за попередній навчальний рік (ОК21 «Історія релігій»). У відповіді ЗВО на звіт ЕГ (що було підтверджено і на засіданні ГЕР представниками ЗВО) наголошується на відсутності прямої заборони в законодавстві на використання російськомовних джерел в списках літератури в РНПД, наявність російськомовного джерела в РПНД ОК 26 аргументується тим, що «скласти повну картину зовнішньополітичного концепту ворога, без критичного осмислення так званої «російської наукової думки», неможливо», в РПНД ОК 21 – це переклад англійської книги російською мовою, його наявність пояснюється ЗВО як технічна помилка.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

не застосовується

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту освітніх компонентів у закладі вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ ім. П. Могили» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>) та «Положення про організацію методичної роботи кафедр» (<https://cutt.ly/Nrh1YOPD>), що передбачають щорічне оновлення робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням результатів моніторингу, рекомендацій здобувачів та інших стейкхолдерів.

Практика оновлення змісту освітніх компонентів підтверджується прикладами використання наукових досягнень, отриманих через підвищення кваліфікації та участь у міжнародних програмах. Підтримуємо зауваження ЕГ щодо наявності в окремих РП освітніх компонентів застарілої літератури. Аналіз змісту робочих програм деяких обов'язкових ОК, розміщених на сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/training-information-base-politic/>), свідчить про переважно формальний підхід до їх оновлення: у програмах ОК 6, 12, 14, 21, 26 наявні лише декілька джерел, виданих у 2021 або 2022 р., тоді як решта літератури є переважно застарілою; робочі програми ОК 1 та ОК 2 не містять літератури, виданої після 2018 року.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

У ЗВО створено належні умови для розвитку інтернаціоналізації освітньої програми. Зокрема, Стратегія інтернаціоналізації ЧНУ ім. Петра Могили на 2024–2029 рр. (<https://chmnu.edu.ua/strategiya-internatsionalizatsiyi-chnu-imeni-petra-mogili/>) визначає пріоритети інтеграції Університету до міжнародного освітньо-наукового простору. Реалізуються програми академічної мобільності відповідно до «Положення про проведення міжнародного стажування студентів ЧНУ ім. П. Могили» (<https://bit.ly/4jOZcKO>), надається інформаційна підтримка відділом міжнародних зв'язків (<https://bit.ly/3S6CmSS>). Інформація про академічну мобільність, стажування та інші форми міжнародної співпраці систематично публікується на офіційних ресурсах ЗВО. Інтернаціоналізація освітньої діяльності забезпечується також через укладання договорів із закордонними ЗВО (зокрема, з Університетом Суонсі, Велика Британія) та участь здобувачів і НПП у міжнародних стажуваннях (Грузія, Польща, Бельгія, Німеччина, Іспанія тощо). У 2024–2025 н.р. здобувач ОПП проходить навчання в Університеті Суонсі. НПП також мають досвід мобільності, що підтверджено сертифікатами про міжнародні стажування та мовну підготовку.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи на ОП регламентовані наступними документами: «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/Zrh9aa4>), «Положення про порядок і методику проведення заліків та екзаменів» (<https://cutt.ly/Arhn2JO4>), «Положення про рейтингову систему оцінювання результатів навчання здобувачів» (<https://cutt.ly/Urh9JAe>). ЕГ підтверджує, що форми проведення контрольних заходів, схема формування оцінки є зрозумілими для здобувачів, доводяться до їх відома на вступній лекції дисциплін.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

не застосовується

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО визначено чіткі, прозорі та доступні для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів, що охоплюють порядок їх організації, критерії оцінювання, процедури запобігання конфлікту інтересів, оскарження результатів та повторного проходження. Ключова інформація щодо форм контролю, критеріїв оцінювання, типових завдань та підсумкових питань наведена в робочих програмах ОК. Контрольні заходи реалізуються через платформу Moodle, де фіксуються бали, відображаються критерії оцінювання, здобувачі можуть отримати зворотний зв'язок та подати запит щодо перегляду оцінки. Передбачено можливість повторного складання заліків та іспитів, включаючи комісійне оцінювання. «Положення про порядок і методику проведення заліків та екзаменів» (<https://cutt.ly/Arhn2JO4>) передбачає процедуру оскарження результатів оцінювання (п. 6), проте ЕГ встановила потребу у підвищенні обізнаності здобувачів щодо її механізму.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її

імплементацию у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Викладання на ОПП забезпечують НПП кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (<https://cutt.ly/grheyfNU>), кафедри англійської філології та перекладу, романо-германської філології та перекладу з німецької мови, соціології та політології, журналістики, комп'ютерної інженерії, екології. До викладання обов'язкових ОК залучено 15 НПП: 2 доктори наук, професори; 7 кандидатів наук, доцентів; 1 кандидат наук; 5 викладачів без наукового ступеня, із яких двоє мають стаж роботи до 1 року. НПП за освітою відповідають профілю ОК, вони активно беруть участь у міжнародних наукових конференціях, мають публікації у наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах. Інформація про публікації НПП доступна в репозитарії ЗВО (<https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/>), і її варто доповнити новими публікаціями згідно з Відомостями СО. Залучені НПП мають досвід міжнародних стажувань та участі у програмах міжнародної мобільності, що підтверджує ЕГ.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

не застосовується

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

ЗВО забезпечує професійний розвиток НПП через внутрішні положення («Про підвищення кваліфікації» – <https://cutt.ly/qrhhsB8y>, «Про порядок виконання НДР» – <https://cutt.ly/IrhrrfHxU>) та участь у міжнародних програмах академічної мобільності (<https://cutt.ly/1rhe97vr>). Діє Регіональний акселераційний центр GCIP (<https://cutt.ly/3rhryS8J>), НПП долучаються до програм академічної мобільності. Розвиток викладацької майстерності стимулюється системою рейтингування НПП (<https://cutt.ly/krhraIcZ>, <https://chmnu.edu.ua/dokumenti-2/>), матеріально заохочується публікаційна активність у базах Scopus і Web of Science.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

ЗВО має необхідні фінансові ресурси для забезпечення реалізації ОПП, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення ЧНУ ім. П. Могили відповідає ліцензійним вимогам та дозволяє досягати програмні результати навчання. Освітній процес реалізується із застосуванням сучасного обладнання, бібліотечних та цифрових

ресурсів, зокрема платформи Moodle (<https://moodle3.chmnu.edu.ua/>) та репозитарію (<https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/>). Здобувачі мають доступ до навчальних матеріалів, фахової літератури та наукометричних баз даних.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ЧНУ ім. П. Могили забезпечує комплексну підтримку здобувачів вищої освіти, що охоплює освітню, організаційну, інформаційну, консультативну, соціальну та психологічну сфери, що підтвердила ЕГ. Реалізація підтримки здійснюється через діяльність відповідних структурних підрозділів, електронні сервіси, соціальні мережі та спеціалізовані служби, зокрема Кабінет соціально-психологічної підтримки (<https://cutt.ly/irhUjX56>). ЗВО також гарантує доступ до академічної мобільності, соціальних стипендій (відповідно до Порядку призначення стипендій в ЧНУ ім. П. Могили, <https://cutt.ly/UrhUdRyb>), належних житлових умов у гуртожитках та професійного консультування.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО проводиться послідовна робота зі створення безбар'єрного освітнього середовища, передбачено супровід осіб з особливими освітніми потребами відповідно до «Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<https://cutt.ly/zrhUbSDS>). ЕГ підтвердила, що ЗВО має базову інфраструктуру для забезпечення доступу маломобільних груп населення: чотири навчальні корпуси та три гуртожитки обладнані пандусами, є спеціалізовані аудиторії, кімнати особистої гігієни, забезпечено безперешкодний доступ до основних об'єктів інфраструктури. Водночас, ЕГ зафіксувала, що навчальні корпуси та гуртожитки не обладнані ліфтами чи іншими підйомними механізмами, тому доступ маломобільних осіб наразі забезпечується переважно на перших поверхах. З урахуванням висновків технічного звіту БТІ від 24.02.2020 р., ЕГ рекомендує повернутися до виконання пунктів щодо забезпечення доступу до верхніх поверхів у межах наступних черг ремонтно-реконструкційних заходів. Разом з тим, ГЕР враховує, що ЗВО розташований у прифронтовій області, неодноразово зазнавав обстрілів та пошкоджень інфраструктури, що об'єктивно ускладнює реалізацію капітальних інфраструктурних змін у поточних умовах. Повернення до реалізації відповідних заходів можливе після завершення воєнного стану.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ЗВО має чіткі процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду освітньої програми. Нормативні засади цих процедур встановлені «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>) та «Рекомендаціями щодо порядку створення та перегляду ОП» (<https://cutt.ly/urhIwhhN>). Перегляд ОПП здійснюється щорічно за ініціативою гаранта, членів групи забезпечення, вчених рад факультету, інституту, університету або стейкхолдерів. Робоча група аналізує результати опитувань, рекомендації зовнішніх і внутрішніх учасників освітнього процесу, зміни в нормативній базі. За результатами останнього перегляду (2024 р.) було оновлено зміст кількох ОК, внесено зміни до переліку загальних компетентностей (згідно з Наказом МОН №842 від 13.06.2024 р., <https://cutt.ly/Ark9fGFh>), а також змінено назву ОК «Вступ до спеціальності» на «Вступ до спеціальності та академічна

добросовісність». Попри наявність встановлених процедур, на ОПП фіксуються недоліки, зокрема використання джерел та відеоматеріалів російською мовою, що вказує на потребу удосконалення контролю за дотриманням процедур оновлення ОПП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Система внутрішнього забезпечення якості ЧНУ імені Петра Могили передбачає регулярний моніторинг освітнього середовища через аналіз якості викладання, опитування учасників освітнього процесу та засідання Ради із забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/urhIouQp>). Поряд з цим, під час розгляду справи на засіданні ГЕР, після заслуховування аргументів представників ЗВО та голови ЕГ, ГЕР прийшла до висновку, що система внутрішнього забезпечення якості освіти в ЧНУ імені Петра Могили вчасно не виявила та не усунула недоліки в освітній діяльності з реалізації ОПП. Хоча виявлені за критерієм 2 та критерієм 4 недоліки не перешкоджають досягненню програмних результатів навчання, не суперечать вимогам стандарту вищої освіти і, на думку ГЕР, не є суттєвими, їх наявність свідчить про низьку ефективність процедур моніторингу з боку внутрішньої системи забезпечення якості. Зокрема, у навчальному плані зазначена назва ОК «Фізичне виховання» у розділі вибіркового, що не дозволяє здійснити фактичний вибір (ЗВО прийнято рішення ввести ОК в якості обов'язкової дисципліни з нарахуванням за неї кредитів наступного н.р.), в окремих освітніх компонентах надано російськомовну літературу, навіть за наявності оригіналів англійською, яку вивчають усі здобувачі програми, а також у відеоматеріалах ОК «Історія релігії» на платформі Moodle за попередній н.р. використовується відео-контент російською мовою, що не відповідає політиці мовного середовища закладу, у робочих програмах ОК переважають джерела, видані до початку реалізації ОПП, що не забезпечує актуальність змісту навчання. Ці факти свідчать про недостатню оперативність реагування системи забезпечення якості на проблеми, що виникають під час реалізації освітньої програми, а також про потребу в посиленні процедур моніторингу, оновлення змісту програм та дотримання вимог академічної політики.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ЕГ підтверджує, що в академічному середовищі ЧНУ імені Петра Могили формується культура якості освіти, що підтримується через залучення НПП, адміністрації та студентського самоврядування до процедур внутрішнього забезпечення якості відповідно до «Концепції функціонування ВСЗЯВО» (<https://cutt.ly/BrhIZ5wB>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/9rhWSTqM>) та «Рекомендацій щодо порядку створення та перегляду ОП» (<https://cutt.ly/urhIwhhN>). На інституційному рівні ця система забезпечується Радою із забезпечення якості вищої освіти, яка виконує експертизу освітніх програм та пропонує шляхи їх удосконалення.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації

освітньої програми

У ЧНУ імені Петра Могили чітко визначені та оприлюднені правила й процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу; вони є доступними на офіційному сайті університету (<https://chmnu.edu.ua/dokumenty-2/>). Основні нормативні документи: Статут ЧНУ імені Петра Могили — <https://cutt.ly/irhURQrS>, Колективний договір на 2021–2025 рр. (зі змінами і доповненнями) — <https://cutt.ly/xrhURCnk>, Положення про організацію освітнього процесу — <https://cutt.ly/srhUCd4t>, інші документи доступні на сторінці <https://chmnu.edu.ua/dokumenty-2/>.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація про ОП розміщена на сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/training-information-base-politic/>) у достатньому обсязі, включає опис ОП, рецензії та відгуки на неї, здобутки викладачів, методичне забезпечення ОК, інформацію про опитування здобувачів тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

Рекомендуємо: - розглянути доцільність включення до ОП додаткових ЗК та СК, забезпечити їх чітке обґрунтування відповідно до вимог ринку праці та розвитку галузі, а також відповідність особливостям програми; - до початку 2025–2026 навчального року внести корективи до Матриці відповідності ПРН та компетентностей ОК, що містяться у робочих програмах дисциплін; - переглянути формулювання особливостей ОПП щодо мовної складової, враховуючи, що вивчення двох іноземних мов є поширеною практикою для освітніх програм спеціальності 291, оцінити реально існуючі позитивні практики, що відрізняють програму від аналогічних, з подальшим відображенням їх у якості унікальності програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендуємо: - чітко визначити статус ОК «Фізичне виховання» (вибірковий/обов'язковий); - забезпечити публічну доступність робочої програми ОК «Фізичне виховання» на офіційному сайті ЗВО відповідно до принципів відкритості та прозорості освітнього процесу; - переглянути та привести у відповідність до навчального плану структурно-логічну схему ОПП, зокрема, врахувати семестровий розподіл ОК та забезпечити наявність усіх обов'язкових ОК; - привести у відповідність розділ «Придатність до працевлаштування» в ОПП із ОК та ПРН, зазначеними в програмі та навчальному плані. У разі потреби доповнити ОПП додатковими ОК, спрямованими на підготовку до вказаних видів економічної діяльності; - розглянути можливість зміни назви ОК «Навчально-виробнича практика» в ОПП та приведення її у відповідність до змістовного наповнення.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо продовжити роботу щодо підвищення рівня обізнаності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників щодо процедур визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, відповідно до нормативних положень ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ГЕР рекомендує вилучити російськомовні джерела з рекомендованої літератури у робочих програмах навчальних дисциплін, не розмішувати російськомовний контент на навчальному порталі, до початку 2025–2026 н.р. забезпечити оновлення змісту освітніх компонентів з урахуванням сучасних наукових досягнень та новітніх практик.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо до початку 2025–2026 н.р.: - посилити інформування здобувачів вищої освіти про їхні права щодо оскарження результатів оцінювання; - розглянути можливість проведення регулярних роз'яснювальних заходів; - доповнити Програму атестаційного екзамену зразком екзаменаційного білету та чіткими критеріями оцінювання всіх видів завдань.

Критерій 6. Людські ресурси

Підтримуємо рекомендацію ЕГ щодо актуалізації та доповнення відомостей про наукові публікації НПП, що забезпечують викладання обов'язкових освітніх компонентів ОПП, з урахуванням публікацій за 2021–2025 роки.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо продовжити роботу над забезпеченням умов для осіб з особливими освітніми потребами, повернутись до виконання вимог ДБН В.2.2-40:2018 щодо доступності будівель для маломобільних груп населення після завершення бойових дій та стабілізації безпекової ситуації.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР підтримує рекомендації ЕГ: провести належний та систематичний моніторинг функціонування внутрішньої системи забезпечення якості у закладі вищої освіти, зокрема її здатності вчасно виявляти та усувати недоліки в освітній діяльності; освітні ресурси привести у відповідність до вимог мовної політики держави та ЗВО; забезпечити регулярне оновлення джерельної бази робочих програм дисциплін сучасною науковою літературою, зокрема виданнями 2021–2025 років; переглянути структуру навчального плану, визначивши статус ОК «Фізичне виховання»; узгодити формулювання розділу «Придатність до працевлаштування» ОПП з наявними освітніми компонентами, програмними результатами навчання та компетентностями; за потреби доповнити програму ОК, які забезпечать реалізацію результатів навчання і спеціальних компетентностей, доданих ЗВО. Ці заходи мають сприяти зміцненню ефективності внутрішньої системи забезпечення якості та покращенню реалізації освітньої програми відповідно до вимог стандарту вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Підтримуємо рекомендацію ЕГ щодо забезпечення до наступного громадського обговорення ОП публічного онлайн-доступу до переліку наданих відгуків і пропозицій до проєкту ОП із зазначенням статусу кожної з них (прийнята або відхилена).

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 29 ID 49342.pdf</i>	i/aRBMm8QJDQG9SLqMrE46jxJLXZV8aWkRe/bYUMtyE=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ПЕТРУШЕНКО ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ